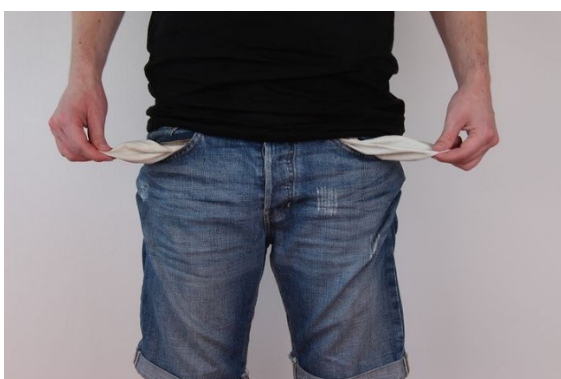


Geldzorgenbeleid Waalre 2023

Voorkomen, bestrijden en verzachten van geldzorgen en financiële problemen bij inwoners in de gemeente Waalre



Gemeente Waalre

18 april 2023

Inhoudsopgave

0. Samenvatting

1. Inleiding

Inleiding

Ontwikkelingen in het beleid

2. Financiële problemen en geldzorgen verkend

- 2.1. Wanneer is er sprake van geldzorgen of financiële problemen?
- 2.2. Welke inwoners kunnen geldzorgen of financiële problemen hebben?
- 2.3. Hoeveel mensen kunnen financiële problemen of geldzorgen hebben?
- 2.4. Wat zijn de gevolgen van geldzorgen en financiële problemen?

3. Beschrijving werkveld, voorzieningen en verbeteringen

- 3.1. Huidige situatie en gewenste verbeteringen in het werkveld
- 3.2. Het voorkomen van geldzorgen en financiële problemen
- 3.3. Het bestrijden van geldzorgen en financiële problemen
- 3.4. Het verzachten van geldzorgen en financiële problemen

4. Wat is er nodig om de situatie van de inwoners te verbeteren op het gebied van geldzorgen en financiële problemen?

- 4.1. Verbeteracties binnen de bestaande mogelijkheden
- 4.2. Verbeteracties die mogelijk extra inzet vragen
- 4.3. Maatwerk in dialoog met onze inwoners

0. Samenvatting

De opdracht tot de ontwikkeling van armoedebeleid is uitgewerkt tot de beleidsnota geldzorgen. Het woord 'armoede' is niet alleen eenzijdig gericht op geld, maar wekt ook negatieve gevoelens als schaamte op. We zullen daarom het woord 'armoede' zoveel mogelijk vermijden en spreken liever van 'geldzorgen' of 'financiële problemen'. De nota geldzorgen gaat niet alleen in op geldzorgen, maar ook op de dilemma's waarmee mensen met zorgen, financiële problemen (of schulden) worstelen. Het blijkt moeilijk om een volledig beeld te krijgen van mensen die met geldzorgen en financiële problemen leven. Dat maakt ook de communicatie en dus het meedenken en werken aan oplossingen een uitdaging. Die uitdaging wordt binnen de gemeente structureel opgepakt door het onderhouden van de inhoudelijke verbindingen met duurzaamheid, volkshuisvesting en arbeidsmarktparticipatie.

Deze beleidsnota schetst beleidsuitgangspunten, beleidsdoelen en verbeteracties. Op hoofdlijnen betekent dat bijvoorbeeld de formalisatie van en nauwer contact binnen het werkveld, om de drempel voor de cliënt te verlagen en efficiënter en effectiever samen te werken. Erg belangrijk is het voorkomen van geldzorgen, ofwel preventie. Meer bewustwording, kennis, de juiste vaardigheden rondom geldzaken en de juiste ondersteuning door Waalrese organisaties helpt geldzorgen te voorkomen. Uitbreiding van vroegsignalering binnen het sociaal domein en duurzaamheidsbeleid speelt daarin een belangrijke rol.

Ook op het vlak van het bestrijden van financiële problemen is er werk aan de winkel. We zorgen ervoor dat mensen met geldzorgen in staat zijn uit de zorgen te komen dankzij een aantal maatregelen. Hier speelt de juiste informatie en communicatie over welke ondersteuning er mogelijk is een belangrijke rol. Wanneer zij weten waar ze terecht kunnen, kunnen zij zo breed mogelijk ondersteund worden bij wat zij nodig hebben om uit de problemen te geraken. We zetten in op een duidelijke, laagdrempelige toegang.

Tot slot vertelt deze nota hoe we mensen in geldzorgen helpen hun problemen te verzachten. We kijken daarbij verder dan de basisbehoeften. Iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar vermogen. Kunnen meedoen aan sport en ontspanning en zich deel voelen van een gemeenschap biedt die verzachting. Ook een luisterend oor, ruimte voor het delen van ervaringen en niet van het ene naar het andere loket hoeven gaan hoort daarbij. Kortom: deze nota geldzorgen bespreekt hoe gemeente Waalre samen met haar partners werkt aan het voorkomen, bestrijden en verzachten van geldzorgen.

We werken intern en met onze partners samen aan het jaarlijks opstellen en evalueren van het uitvoeringsprogramma Geldzorgen. We nemen daarbij de ruimte om met elkaar te leren wat goed werkt. We stellen de prioriteit bij het voorkomen, daarna bij bestrijden en tenslotte bij verzachten.

1. Inleiding

De raad heeft in november 2021 het college de opdracht gegeven het 'armoedebeleid' te ontwikkelen. De raad maakte zich in 2021 al zorgen over de financiële situatie van inwoners. Daarna is de situatie alleen nog maar erger geworden door de oorlog in de Oekraïne en de grote prijsstijgingen. Het college heeft de opdracht van de raad vertaald in de opdracht van het in beeld brengen van wie in armoede leeft in Waalre tot het formuleren van concrete actiepunten. De raad vroeg bijzondere aandacht voor het gesprek met inwoners, organisaties in de samenleving en de Participatieraad.

In Waalre gebeurt veel op het gebied van voorkomen (preventie), bestrijden (aanpakken) en verzachten (op onderdelen minder erg maken) van armoede. Eén van de deelnemers aan de gesprekken gaf aan dat menig gemeente jaloers zou kunnen zijn op de vele organisaties die in Waalre actief zijn.

Gedreven professionals en vrijwilligers die in Waalre actief zijn, hebben punten voor verbetering benoemd. De gespreksavond van 23 november 2022 en 18 januari 2023 en de gesprekken met netwerkpartners hebben veel informatie opgebracht, alsook de gesprekken met de Participatieraad.

In de bijeenkomsten kwam naar voren dat het helpt om het woord 'armoede' niet meer te gebruiken, maar te spreken over 'geldzorgen' of 'financiële problemen'. Aangegeven werd dat het woord 'armoede' het schaamtegevoel versterkt en niet helpt om over financiële problemen het gesprek aan te gaan. We spreken daarom in deze nota van 'geldzorgen' en 'financiële problemen'.

In hoofdstuk 2 beschrijven we de situatie op het gebied van geldzorgen en financiële problemen. Dit doen we op basis van definities van organisaties als het Sociaal Cultureel Planbureau, informatie uit gesprekken en gemeentelijke registraties.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de organisatie van het werkveld en acties op het gebied van geldzorgen en financiële problemen. We beschrijven de verbeteracties concreet waar dat al kan. De beschreven acties zijn algemener beschreven als we nog met elkaar moeten bespreken hoe we de verbeteractie precies gaan uitvoeren.

In hoofdstuk 4 beschrijven we wat er voor nodig is om de verbeteracties uit te voeren. Welke verbeteracties al mogelijk zijn en voor welke verbeteracties eventueel extra middelen nodig zijn.

2. Geldzorgen en financiële problemen verkend

2.1 Wanneer is er sprake van geldzorgen of financiële problemen?

Bij geldzorgen en financiële problemen gaat het om een situatie die langer duurt, minimaal een jaar. Bij langdurige geldzorgen en financiële problemen gaat het om een periode van tenminste drie jaar.

We beschrijven hieronder eerst twee benaderingen van geldzorgen en financiële problemen. Daarna gaan we in op de beleving daarvan. In de eerste benadering staan de genormeerde uitgaven centraal en in de tweede benadering de echte uitgaven.

Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) kijkt bij geldzorgen en financiële problemen naar het inkomen van iemand. Het SCP vindt dat wetenschappers en budgetdeskundigen het beste kunnen bepalen hoeveel geld mensen nodig hebben in hun huishouden. *Het SCP spreekt van armoede in de volgende situatie: "Mensen zijn arm wanneer ze gedurende langere tijd niet de middelen hebben voor de goederen en voorzieningen die in hun samenleving als minimaal noodzakelijk gelden". (1)*

Het inkomen dat mensen nodig hebben om niet in financiële problemen te krijgen berekent het SCP niet zelf, maar dat doet het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud). Het Nibud heeft een lijst van alles wat een alleenstaande of gezin nodig heeft en hoeveel geld (budget) nodig is om maandelijks rond te komen. Het Nibud maakt die lijst op basis van wetenschappelijk onderzoek en de meningen van deskundigen.

Het SCP gaat wel uit van twee budgetten.

Bij het *strikte basisbehoeftebudget* gaat het om de minimale uitgaven aan voedsel, kleding en wonen van iemand die zelfstandig woont. Ook uitgaven die moeilijk te voorkomen zijn worden meegeteld, zoals verzekeringen en persoonlijke verzorging.

Het *niet-veel-maar-toereikendbudget* is iets ruimer. Dat budget houdt ook rekening met de minimale kosten van ontspanning, het lidmaatschap van een sport- of hobbyclub of een jaarlijkse korte vakantie. Deze uitgaven zijn niet strikt noodzakelijk, maar meedoen in de samenleving is voor mensen heel belangrijk.

Een andere manier van kijken naar geldzorgen en financiële problemen is kijken naar wat mensen uit moeten geven. In deze benadering is ook het inkomen van belang, maar is er meer oog voor hoge onvermijdelijke kosten waar mensen mee te maken krijgen. Mensen die plotseling geconfronteerd worden met hoge kosten, kunnen niet meer alle basisuitgaven doen die nodig zijn. Deze situatie deed zich voor in 2022 door de sterk stijgende energiekosten en oplopende inflatie. Deze benadering wordt steeds meer toegepast.

De benadering van financiële problemen op basis van inkomsten of uitgaven is belangrijk voor de keuze welke mensen de gemeente helpt. De uitwerking van het verbeterpunt 'pilot maatwerk' is een menging van de twee benaderingen.

De netwerkpartners gaven aan dat er nog een ander element zit aan geldzorgen en financiële problemen. Mensen worden geconfronteerd met keuzes die ze eigenlijk niet willen of misschien ook niet zouden moeten maken. Bijvoorbeeld: lid zijn van een sportclub óf gezond eten. Sporten óf met je klasgenoten deelnemen aan een schoolreisje. Een keer ontspannen óf de medicijnen innemen die je eigenlijk nodig hebt.

2.2 Welke inwoners kunnen geldzorgen of financiële problemen hebben?

Er zijn groepen in de samenleving waarvan het bekend is dat ze een laag inkomen hebben en/of meer risico lopen op geldzorgen, financiële problemen en problematische schulden. Movisie geeft een overzicht van groepen die een groter risico lopen. We nemen hierbij ook de groep mensen met schulden mee en de opmerkingen vanuit het netwerk. Schulden en betalingsregelingen kunnen tot gevolg hebben dat iemand nog erg weinig leefgeld over houdt.

Groepen met verhoogd risico op geldzorgen en financiële problemen.

Risico op geldzorgen en financiële problemen	Risico op geldzorgen, financiële problemen en schulden	Risico op schulden
Arbeidsongeschikten.	Eenoudergezinnen	Huisbezitters
Alleenstaande vrouwen met kinderen	ZZP-ers	Kwetsbare ouderen (bijvoorbeeld na overlijden partner)
Gezin met kinderen en een laag inkomen	Werklozen	Mensen met GGZ-problematiek
Alleenstaanden met AOW (en niet of nauwelijks een pensioen).	Minima	Verslaafden
Statushouders	Praktisch (lager) opgeleiden Laaggeletterden	

2.3 Hoeveel inwoners kunnen geldzorgen of financiële problemen hebben?

Movisie geeft aan dat in Nederland 600.000 mensen leven met geldzorgen en financiële problemen (3,5%). Bijna de helft van deze mensen heeft betaald werk. Movisie geeft aan dat er in Nederland 700.000 huishoudens schulden hebben (8,9%). Ruim 11% heeft lichte betalingsproblemen en 8% heeft ernstige betalingsproblemen (3).

Waalre heeft in 2022 in totaal 17.600 inwoners in 7.980 woningen (huishoudens). Als de cijfers in Waalre gelijk zouden liggen aan de landelijke cijfers, zou dat betekenen dat er ruim 610 mensen met geldzorgen of financiële problemen zijn (3,5%). En 710 huishoudens schulden zouden hebben (8,9%).

De situatie in Waalre is echter gunstiger dan die in Nederland. In Waalre heeft 6% van de huishoudens een laag inkomen. Er zijn 7980 huishoudens en dat betekent dat bijna 480 huishoudens een laag inkomen zouden hebben. Het gaat dan om mensen met een uitkering en mensen die weren met een inkomen tot ongeveer € 12.000,-. De gemeente verstrekt aan circa 170 inwoners een uitkering en circa 80 ondernemers krijgen ondersteuning van de gemeente. Er zijn in 2022 circa 300 energietoelagen toegekend. Er komen nog enkele aanvragen per maand binnen. Dat kan nog tot 1 juni 2023.

De Wet vroegsignalering helpt ons om sneller zicht krijgen op mensen waarbij betalingsproblemen dreigen. In Waalre kregen we in 2022 ongeveer 100 signalen binnen. Deze kwamen van de woningbouwcorporaties, de zorgverzekeraars en energieleveranciers. De banken gaan ook deelnemen aan deze regeling. De meldingen worden opgepakt door het CMD. De mensen krijgen een brief, worden gebeld en het CMD gaat op huisbezoek.

Het is erg lastig om het beeld van het aantal mensen met geldzorgen en financiële problemen compleet te krijgen. Van de potentiële groep van 480 mensen met een laag inkomen lijken steeds meer mensen in beeld te komen, maar we kennen hen nog niet allemaal.

Uit de gesprekken met het werkveld en de gespreksavond in november 2022 bleek dat mensen met financiële problemen niet gemakkelijk hulp vragen bij organisaties. De indruk bestond dat vooral ouderen, ZZP-ers en kleine ondernemers op dit moment op hun spaargelden interen. Deze groepen zijn gewend om zelf hun problemen op te lossen. Ze zullen zich pas gaan melden als het echt niet meer gaat. Hierdoor hebben we nog geen exact beeld van mensen met geldzorgen en financiële problemen of groepen waar we ons in de toekomst zorgen over moeten maken.

Via het inloopsprekuren duurzaamheid komt deze groep mogelijk wel beter in beeld. Het gaat om de nieuwe groep mensen met een iets hoger inkomen, maar die nu geconfronteerd worden met hogere lasten.

2.4 Wat zijn de gevolgen van geldzorgen en financiële problemen?

Mensen die te maken hebben met financiële problemen hebben ook vaak andere problemen. Financiële problemen hebben invloed op andere levensgebieden. Als iemand zich de hele tijd zorgen maakt over geld, dan leidt dat tot voortdurende stress. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat chronische stress verlamrend werkt (7). Iemand kan daardoor minder goed problemen oplossen of geconcentreerd werken. Mensen met chronische stress kunnen minder goed bepalen wat belangrijk is en wat niet. Ze kunnen heftiger of emotioneler reageren. Mensen zijn pas in staat om te doen wat er moet gebeuren als de stress onder controle is. Bij de dienstverlening zouden we daar rekening mee moeten houden.

Ook schaamte speelt een grote rol bij financiële problemen. Financiële problemen hebben tast de waardigheid en het gevoel van eigenwaarde aan. Het is belangrijk om oog te hebben voor de geestelijke kant van financiële problemen. Schaamte werkt verlamrend en weerhoudt mensen van positieve actie of het stellen van een hulpvraag. In de gespreksavonden werd de extra zorg uitgesproken over gezinnen met kinderen in de financiële problemen. De zorg is tweeledig. Ouders hebben een schuldgevoel naar hun kinderen omdat ze niet in staat zijn voldoende aandacht te besteden aan een kinderverjaardag. En dat doet wat met hen. Een andere zorg is dat kinderen niet goed mee kunnen doen aan activiteiten met leeftijdsgenoten of op school. Met als risico een achterstand in hun ontwikkeling.

Om stress en schaamte bij mensen met geldzorgen te voorkomen of verminderen, vinden het belangrijk om zo vroeg mogelijk de problemen van deze mensen in beeld te krijgen en te bespreken. We gaan hier bij de vroegsignalering in hoofdstuk 3 op in.

Geldzorgen en financiële problemen hebben ook gevolgen voor de gezondheid van mensen. Huisartsen vertelden ons dat mensen niet op het spreekuur durven te komen omdat ze niet voldoende verzekerd zijn. Ze kunnen de aanvullende premie niet betalen en missen behandelingen die ze wel nodig hebben. Ook komt het voor dat bij een vervolggesprek blijkt dat mensen hun medicijnen niet hebben gekocht en ingenomen omdat ze het eigen risico niet kunnen betalen. Geldzorgen kunnen daardoor voor gezondheidsproblemen zorgen en gezondheidsproblemen kunnen ervoor zorgen dat inwoners niet (meer) kunnen werken. Vanuit het Geldzorgenbeleid willen we de financiële situatie verbeteren. Als er sprake is van structureel vermijden van zorg, dan kunnen maatregelen vanuit de Wmo en financiële oplossingen tegelijkertijd ingezet worden.

3. Beschrijving werkveld, voorzieningen en verbeteringen

In dit hoofdstuk beschrijven we wat er in Waalre al gebeurt en beter kan op het gebied van het voorkomen, bestrijden en verzachten van geldzorgen en financiële problemen.

We gaan daarbij eerst in op de organisaties die in het werkveld actief zijn. We beschrijven de beleidsuitgangspunten en het beleidsdoel. We gaan in op de huidige situatie en geven aan hoe de samenwerking tussen de organisaties kan verbeteren.

Daarna beschrijven we het voorkomen, bestrijden en verzachten van geldzorgen en financiële problemen. We geven aan wat de beleidsuitgangspunten en beleidsdoelen zijn. Vervolgens wat er al gebeurt en welke verbeteracties nodig zijn.

3.1 Huidige situatie en gewenste verbeteringen in het werkveld

Bij de samenwerking tussen de organisaties in het werkveld gaat al veel goed. Toch is er behoefte aan de werkrelatie duidelijker neer te zetten en verder te ontwikkelen. We beschrijven in deze paragraaf hoe we dat willen doen.

Beleidsuitgangspunt

De gemeente en de netwerkpartners vormen samen een gelijkwaardig geheel van organisaties dat zich richten op het voorkomen, bestrijden en verzachten van geldzorgen bij de inwoner.

Beleidsdoel

Het in stand houden op zijn minst de noodzakelijke activiteiten van de netwerkpartners, het optimaliseren van de kennis van de organisaties en samenwerking tussen de organisaties.

3.1.1 In de relatiegesprekken van gemeente met netwerkpartners is er voldoende aandacht voor het in stand houden van noodzakelijke acties in het werkveld.

Toelichting

De gemeente heeft een wettelijke taak om mensen te ondersteunen in hun inkomen op basis van de Participatiewet. De gemeente kan op basis van deze wet een bijstandsuitkering verstrekken voor mensen die anders geen inkomen hebben en dat inkomen wel nodig hebben. De financiële situatie van mensen met een uitkering is kwetsbaar. Mensen hebben vaak moeite om de noodzakelijke zaken aan te schaffen. De gemeente heeft daarom aanvullende regelingen die mensen financieel verder kunnen ondersteunen.

Een aantal maatschappelijke partners voert in het verlengde van de gemeente activiteiten uit gericht op het voorkomen, bestrijden en

verzachten van geldzorgen. Dit is de hoofdtaak of belangrijkste taak van deze organisaties en de taken zijn wezenlijk bij het voorkomen, bestrijden of verzachten van geldzorgen. Het gaat om Steunpunt Vluchtelingenwerk Waalre (SVW), Thuisadministratie Cordaad, de Voedselbank, stichting Leergeld en het Diaconaal Noodfonds Waalre. We noemen ze onze netwerkpartners.

De netwerkpartners hebben contact met de gemeentelijke uitvoering (CMD) en met elkaar als het gaat om de dienstverlening aan de inwoners. De onderlinge contacten in de uitvoering zijn goed, maar er is altijd aandacht voor hoe het beter kan.

In de gesprekken werd aangegeven dat het goed zou zijn om de relatie tussen de gemeente en individuele netwerkpartners verder te verstevigen, onder andere op beleidsniveau. Dit kan door elkaar periodiek te spreken (onder andere in subsidiegesprekken). In die gesprekken kan het nadrukkelijker gaan over hoe de gemeente de individuele netwerkpartners in hun kracht kan zetten. Dit zorgt ervoor dat de belangrijke pijlers van het armoedebeleid op zijn minst intact blijven.

3.1.2 Formaliseren van netwerk en regie netwerkoverleg.

Toelichting

De netwerkpartners spreken elkaar periodiek over armoede. Aangegeven werd dat het goed zou zijn het bestaande informele netwerk te formaliseren. Om eigenaarschap en een trekker te organiseren en met elkaar explicieter af te spreken hoe er samengewerkt wordt. Daarbij werd ook de relatie gelegd met de voorlichting en maatregelen op het gebied van duurzaamheid. Aangegeven werd dat het goed zou zijn dat de gemeente de regie neemt om het netwerk op te starten.

Binnen het netwerk zou er meer aandacht moeten komen voor wat de rol en kracht van elke organisatie is. Besproken kan worden hoe men op elkaars deskundigheid kan vertrouwen. Maar ook hoe beter helder kan worden wat de verantwoordelijkheden van de andere organisaties zijn. Er is behoefte om samen plannen te ontwikkelen zodat we met de huidige middelen meer kunnen doen voor de minima en om vrijwilligers en ervaringsdeskundigen beter in te zetten.

3.1.3 We informeren periodiek de organisaties in het werkveld over ontwikkelingen.

Toelichting

Naast de netwerkpartners voeren nog meer organisaties activiteiten uit om geldzorgen te voorkomen, bestrijden of verzachten. Maar dit is niet hun hoofdtaak.

Er zijn contacten met woningbouwverenigingen over maatregelen op het gebied van duurzaamheid. Huisartsen en praktijkondersteuners, onderwijs, kinderopvangorganisaties herkennen het probleem van

geldzorgen en hebben contact met elkaar over elkaars rollen en mogelijkheden. De voedselbank heeft contacten met seniorenbonden over hun rol en met ondernemers over de aanvoer van producten.

Er is geen platform (meer) waarop deze organisaties elkaar spreken over het voorkomen, bestrijden en verzachten van armoede. Uit de gesprekken kwam naar voren dat organisaties het belangrijk vinden om te weten wat ontwikkelingen zijn in het werkveld en dat ze voldoende informatie hebben over actuele regelingen.

3.2 Het voorkomen van geldzorgen en financiële problemen

In de volgende drie paragrafen gaan we in op het voorkomen, bestrijden en verzachten van geldzorgen. De prioriteit willen we leggen bij het voorkomen van geldzorgen. Als voorkomen niet lukt, dan moeten we inzetten op het bestrijden van armoede. En tenslotte, als voorkomen en bestrijden niet kan, zetten we in op het verzachten van armoede.

In de huidige samenleving worden mensen op allerlei manieren verleid om te veel uit te geven. Bij het voorkomen van geldzorgen en financiële problemen is belangrijk dat mensen geholpen worden om de problemen voor te zijn of te voorkomen dat problemen weer optreden. Belangrijk is het vergroten van bewustwording, kennis en vaardigheden van inwoners die kwetsbaar zijn op dit gebied.

Beleidsuitgangspunt

De gemeente moet inwoners helpen in staat te zijn om op tijd het risico op financiële problemen in hun eigen situatie in te schatten en de vaardigheden te krijgen om daarnaar te handelen. Ze kunnen dit zelfstandig of weten hoe ondersteuning van anderen in te roepen.

Beleidsdoelen

- *Bewustwording van inwoners.*
Inwoners zien en begrijpen de verleiding van reclame en het gevaar van mee willen doen met vrienden. Ze zijn bewust van hun uitgavenpatroon. Ze erkennen dat ze financiële problemen hebben.
- *Informatie voor inwoners.*
Inwoners hebben de informatie om de (financieel) gezonde keuzes te kunnen (en willen) maken. Ze hebben voldoende overzicht over hun inkomsten en uitgaven. Ze weten wat veranderingen betekenen en welke mogelijkheden er in Waalre zijn om hun te ondersteunen.
- *Vaardigheden van inwoners.*
Inwoners geven alleen uit wat ze hebben, ze durven 'nee' te zeggen en regelen hun geldzaken op tijd. Mensen maken een afspraak om financiële ondersteuning of begeleiding te krijgen als er problemen zijn.
- *Ondersteuning van inwoners.*
De organisaties in Waalre zijn in staat de inwoner effectief te ondersteunen bij het ontwikkelen van de bewustwording, het krijgen van informatie en ontwikkelen van vaardigheden.

In het overzicht hieronder staan de organisaties vermeld die als hoofdtaak hebben het voorkomen van financiële problemen. In het overzicht staat ook op welk doel (of welke doelen) een verbeteractie zich richt. De dienstverlening kan zich ook richten op meerdere doelen bij het bestrijden van financiële problemen. Voor de verbeteracties kan gelden dat een verbeteracties zijn kan richten op combinaties van het voorkomen, bestrijden en verzachten. Onder het overzicht lichten we de verbeteracties toe.

Voorzieningen en dienstverlening voorkomen geldzorgen en verbeteracties

Organisatie	Dienstverlening	Doel	Verbeteractie
Gemeente	Vroegsignalering op basis van meldingen woningbouwverenigingen en energiemaatschappijen (en banken).	Bewustwording	Uitbreiden vroegsignaleren (3.2.1, 3.2.2, 3.2.3)
Cordaad	Thuisadministratie. Vrijwilligers ondersteunen mensen bij het omgaan met geld en regelingen.	Bewustwording, informatie en vaardigheden	Stem beleid en uitvoering op elkaar af (3.1, 3.2).
Gemeente	Ontzorgen statushouders. Uitvoeren wettelijke taak inburgering.	Bewustwording, vaardigheden	
Stichting Vluchtelingenwerk Waalre (SVW)	SVW biedt ondersteuning bij het voeren van een degelijke administratie, budgettering, het invullen van belastingformulieren, subsidieverzoeken en eventueel bij schuldsanering.	Bewustwording, informatie en vaardigheden	
Gemeente	Sociale Gids Informatie over diensten omgaan met geld.	Informatie	Beter bekend maken, completeren en actualiseren informatie over diensten (3.2.4).
Gemeente	Website, Schakel, sociale media Informatie over diensten omgaan met geld.	Informatie	Beter bekend maken, completeren en actualiseren informatie over diensten (3.2.4).
Gemeente	Informatiecampagne over het vragen van hulp bij geldzorgen.	Bewustwording	Hulp vragen bij geldzorgen gebruikelijker maken. (3.2.5).
Gemeente	Inloopspreekuur duurzaamheid.	Bewustwording en informatie	Voorlichting energiecoaches over energiebesparende maatregelen (3.2.7).
Scholen/gemeente	Voorlichting over verstandig omgaan met geld en het niet aangaan van schulden.	Informatie en bewustwording	Voorlichting (3.2.6)

Toelichting verbeteracties

Verbeteractie uitbreiden van vroegsignaleren

Beleidsdoel

Het doel van een betere vroegsignalering is dat we inwoners met financiële problemen eerder in beeld krijgen en eerder kunnen ondersteunen.

Verbeteracties

3.2.1 We onderzoeken of we informatie binnen de netwerkorganisaties over "levensgebeurtenissen" mogen gebruiken.

Toelichting:

In de gesprekken werd gevraagd of het niet mogelijk zou zijn om slimmer om te gaan met informatie die organisaties hebben en die een rol zou kunnen spelen bij vroegtijdige signalering van financiële problemen.

Een voorbeeld daarvan zijn grote "levensgebeurtenissen". Het is bekend dat bij een echtscheiding of het overlijden van een partner het risico op geldproblemen groter wordt. Deze informatie kan beschikbaar zijn bij de organisaties bij contacten met inwoners. Of en hoe de informatie met elkaar gedeeld kan worden is een complex onderwerp waarvoor eerst verder onderzoek nodig is.

3.2.2 We spreken met netwerkorganisaties af hoe we samen bepaalde groepen in de samenleving het beste kunnen bereiken om financiële problemen bespreekbaar te maken.

Toelichting

Uit de gesprekken bleek dat niet elke organisatie even gemakkelijk contact kan leggen met inwoners. De wijk-GGD-ers kunnen een rol spelen bij de signalering. Ervaringsdeskundigen werden genoemd als goede mogelijkheid om beter in contact te komen met de inwoner met geldzorgen.

Netwerkpartners vertelden dat het helpt als je iets komt brengen bij mensen. Ervaringen vanuit het inloopspreekuur duurzaamheid leveren op dat mensen minder schaamte ervaren als het gaat over energiebesparing.

In de tweede gespreksavond werd aangegeven dat het onderwerpen 'bereiken van de doelgroep' een onderwerp is dat gezamenlijk, structureel en breed in het netwerk opgepakt moet worden. Daarbij is de koppeling met duurzaamheid belangrijk.

3.2.3 Inwoners die zich melden met geldzorgen ondersteunen we zo actief mogelijk in het netwerk.

Toelichting:

De gemeente krijgt signalen van woningbouwcorporaties en energiemaatschappijen (en op termijn van banken). Andere netwerkpartners krijgen weer andere signalen over financiële problemen van inwoners. Vaak vertellen organisaties waar een

inwoner ondersteuning kan krijgen, maar nog niet altijd wordt actief samen met de inwoner de ondersteuning direct geregeld. Kwetsbare inwoners kunnen nog beter geholpen worden als we snel signalen oppakken, snel actief de ondersteuning regelen die nodig is en ervoor zorgen dat we nagaan of de situatie van de inwoner verbeterd is.

Verbeteractie bewustwording geldzorgen en financiële problemen

Beleidsdoel

Het doel is dat inwoners beseffen dat financiële problemen voor kunnen komen (normaliseren) en dat ze weten welke ondersteuning ze in Waalre kunnen krijgen om hun geldzaken weer op orde te krijgen.

Verbeteracties

3.2.4 We stellen een informatiecampagne op over het gebruikelijker maken van vragen van hulp bij geldzorgen.

Toelichting

Het is belangrijk om een campagne te starten die vertelt dat het niet gek is om op een bepaald moment in je leven geldzorgen te hebben. Dat het goed is om over je geldzorgen te praten en hulp te zoeken bij het aanpakken van je zorgen of geldproblemen. Informatie over het omgaan met geldzorgen kan een plaats krijgen bij activiteiten zoals 'Waalre in gesprek' van de bibliotheek en bij voorlichtingen op scholen. Het koppelen van de campagne over duurzaamheid ligt voor de hand omdat gebleken is dat er geen schaamte speelt bij het nemen van energiebesparende maatregelen.

3.2.5 We geven meer bekendheid aan organisaties die inwoners ondersteunen bij het beter omgaan met geld.

Toelichting

Het is belangrijk om meer bekendheid te geven aan de organisaties die inwoners kunnen helpen bij het omgaan met geld en geldzorgen. In aansluiting op de informatiecampagne dat het goed is om hulp te vragen bij geldzorgen. Het is belangrijk dat onze inwoners de organisaties die hen kunnen helpen goed kennen.

3.2.6 We onderzoeken de mogelijkheden om de voorlichting in het onderwijs uit te breiden over verstandig omgaan met geld.

Toelichting:

We bekijken of uitbreiding van voorlichting over het omgaan met geld in het basisonderwijs nodig is en mogelijk is.

3.2.7 We geven voorlichting over energiebesparende maatregelen

Toelichting

Dit een bestaande maatregel op het gebied van duurzaamheid die zich richt op alle huishoudens; zowel huiseigenaren als huurders.

Duurzaamheidsmaatregelen zijn gericht op het verlagen van het energiegebruik, maar leiden voor inwoners ook direct of op korte termijn tot het verlagen van hun energiekosten (zie ook 3.3.6).

3.3 Het bestrijden van geldzorgen en financiële problemen

Bij het bestrijden van geldzorgen is belangrijk dat mensen in staat zijn om financiële problemen die ontstaan zijn op te lossen of te verkleinen. Dit kan door verhogen van het inkomen of verlagen van vaste lasten. Daardoor ontstaat er ruimte om de noodzakelijke maandelijkse uitgaven te doen en om te kunnen sparen. Het beleid voor het bestrijden van Geldzorgen moet uitgebreid worden met de inzet van het saneringskrediet voor die inwoners die daarvoor in aanmerking komen.

Beleidsuitgangspunt

Inwoners zijn in staat boven de armoedegrens uit te komen. Zelfstandig of met hulp van anderen. Professionals zijn in staat om de inwoner effectief te ondersteunen en bedrijven zijn bereid de inwoner een plaats aan te bieden, zoals een stage, werkervaring of werk.

Beleidsdoel

Het inkomen van de inwoner is zo hoog mogelijk als in zijn/haar situatie kan door het toepassen van zoveel van de volgende maatregelen.

- Betaald werk of uitbreiding aantal uren betaald werk.
- Betere opleiding gericht op hoger loon in de toekomst.
- Hogere inkomsten door gebruik maken van bestaande voorzieningen.
- Lagere lasten door gebruik te maken van huurtoeslag, energietoeslag, vrijstelling belastingen, het nemen van energiebesparende maatregelen.
- Lagere lasten door het voorkomen en aanpakken schulden.

In het overzicht hieronder staan de organisaties vermeld met als hoofdtaak het bestrijden van financiële problemen. In het overzicht staat ook op welk doel (of welke doelen) een verbeteractie zich richt. De dienstverlening kan zich ook richten op meerdere doelen bij het bestrijden van financiële problemen. Voor de verbeteracties kan gelden dat een verbeteracties zich kan richten op combinaties van het voorkomen, bestrijden en verzachten. Onder het overzicht lichten we de verbeteracties toe.

Voorzieningen en dienstverlening bestrijden financiële problemen

Organisatie	Dienstverlening	Beleidsdoel	Verbeteractie
Gemeente	Website en Sociale Gids	Informereren	Goede beschikbaarheid van informatie voorzieningen (3.3.1 en 3.3.2)

Gemeenten	Stimuleren energiebesparende maatregelen	Verlagen lasten	Inwoners breed informeren (onderdeel van 3.3.1 en 3.3.2)
Netwerkpartners	Toegang tot voorzieningen.	Verhogen inkomen, verlagen uitgaven	Duidelijke en laagdrempelige toegang. (3.3.3)
Gemeente	Stimuleren duurzaamheid	Verlagen lasten	Nemen energiebesparende maatregelen (3.3.6)
Gemeente	Reguliere proces gemeente Participatiewet. Ondersteuning bij betaald werk door Ergon.	Verhogen inkomen	Duidelijke en laagdrempelige toegang. (3.3.3).
Gemeente	Bijzondere bijstand (115%) Korting op zorgverzekering (115%). Energietoeslag 2022 (120%) Kwijtschelding gemeentelijke belastingen (115%)	Verhogen inkomen en verlagen uitgaven	Voldoende leefgeld (3.3.5) Kijk naar het gebruik van harde grenzen (3.3.5).
Gemeente	Individuele inkomenstoelage (100%, na 5 jaar).	Verhogen inkomen	
Gemeente	Gemeentelijke maatregelen minimabeleid	Verhogen inkomen en verlagen uitgaven	Duidelijke en laagdrempelige toegang (3.3.4)
Gemeente	Schuldhelpverlening	Verhogen inkomen op langere termijn	Stem beleid en uitvoering op elkaar af (3.1.2).
Voedselbank	Noodhulp en ondersteuningstrajecten.	Verhogen inkomsten (tijdelijk)	

Toelichting verbeteracties

Verbeteractie goed beschikbare informatie over voorzieningen

Beleidsdoel

Het doel is dat inwoners, vrijwilligers en professionals de juiste informatie hebben om het inkomen te verhogen of de lasten te verlagen. Deze verbeteractie is ook van toepassing bij het verzachten van de financiële problemen.

Verbeteracties

3.3.1 We zorgen voor goed beschikbare informatie over voorzieningen voor inwoners, vrijwilligers en professionals.

Toelichting

De informatie in de sociale gids, op de website, in de Schakel en op social media is belangrijk voor inwoners, maar ook voor professionals en de vele vrijwilligers die actief zijn bij het bestrijden van geldzorgen en financiële problemen. Het is belangrijk de informatie via verschillende kanalen te verspreiden (zowel op papier als digitaal), in bij de partners in verschillende sectoren (zoals netwerkpartners, gezondheidszorg, onderwijs en verenigingsleven). En om de informatie regelmatig te herhalen.

De informatie over geldzorgen, financiële problemen en energiebesparende maatregelen moet goed te vinden te zijn, correct en actueel zijn en blijven en compleet zijn. Het goed toegankelijk krijgen van de beschikbare informatie vraagt nog de nodige acties van de organisaties in het werkveld. Onderdeel daarvan is in ieder geval het verbeteren van de gemeentelijke website en het optimaliseren van de Sociale Gids. Daarnaast is het is belangrijk dat de wijze waarop we de informatie aanbieden past bij de wijze waarop mensen informatie zoeken, dat de informatie begrijpelijk is en dat het ook de informatie is die voor mensen relevant is.

3.3.2 We stellen met netwerkpartners een plan op voor het verbeteren van de communicatie met inwoners.

Toelichting

De communicatie met inwoners in financiële problemen is moeilijk. Op de gespreksavonden kwam naar voren dat het moeilijk is om met inwoners in financiële problemen te praten over hun situatie. Maar er kwamen ook voorbeelden waarin dat wel gelukt was.

Op de tweede gespreksavond boden netwerkorganisaties aan om met een enquête bij hun klanten te vragen welke onderwerpen voor hen belangrijk zijn, waarover ze geïnformeerd zouden willen worden en ook hoe ze mee willen denken over het oplossen van hun situatie. Ook werd aangegeven dat de netwerkorganisaties graag mee willen denken over beter het bereiken van inwoners met financiële problemen. De gespreksavonden gaven al ideeën om een (communicatie)plan op te stellen hoe we in contact kunnen komen met inwoners met financiële problemen. Dit plan sluit aan bij de communicatiestrategie over duurzaamheid. Maar we kijken ook naar communicatie met andere groepen inwoners (denk aan programma Gezond Waalre en huisbezoeken aan 75-plussers). Tenslotte onderzoeken we op welke wijze we verder nog met werkende inwoners met een laag inkomen in contact kunnen komen.

3.3.3 We onderzoeken hoe inwoners mee kunnen en willen praten over het ontwikkelen en uitvoeren van beleid.

Toelichting

Op de gespreksavonden stonden we stil over de wijze waarop inwoners mee kunnen denken over de verdere uitwerking van beleid en

uitvoering. Met een enquête die we uitzetten via de netwerkpartners willen we achterhalen op welke wijze mensen mee willen praten. Een mogelijkheid die we gaan onderzoeken is om inwoners mee te laten denken is het organiseren van een vertegenwoordiging uit Waalre bij de cliëntvertegenwoordiging in Veldhoven.

Verbeteractie “duidelijke en laagdrempelige toegang”

Beleidsdoel

Het doel is dat voor inwoners, vrijwilligers en professionals duidelijk is waar ze voor welke ondersteuning terecht kunnen. Maar ook dat we vanaf het eerste contact zo breed en actief mogelijk ondersteund worden bij wat ze nodig hebben.

Verbeteracties

3.3.4 We zorgen ervoor dat duidelijk is waar mensen terecht kunnen voor ondersteuning.

Toelichting

Het is voor inwoners niet altijd logisch waar ze precies terecht kunnen voor welke soort ondersteuning. Het is verstandig om daar als netwerkpartners samen breed over te communiceren. Om er voor te zorgen dat bij de plekken in de samenleving waar mensen van nature binnen lopen voldoende kennis is om mensen goed op weg te helpen. Denk aan gemeenschapshuizen, gezondheidscentra, onderwijs, locaties van netwerkpartners, Huis van Waalre; energieloket, CMD.

3.3.5 We voeren de pilot maatwerk in 2024 uit die erop gericht is dat inwoners voldoende leefgeld hebben.

De gemeente werkt nu met vaste normen. Het nadeel van vaste normen is dat het overschrijden van de norm meteen betekent dat iemand helemaal niet meer in aanmerking komt voor ondersteuning. We hebben bij de energiecrisis gezien dat ook mensen met een iets hoger inkomen, door onverwachte maar noodzakelijke uitgaven, minder leefgeld over houden dan mensen met een lager inkomen. Het verhogen van de norm lost dit probleem niet op en kost bovendien de gemeente veel geld.

Zowel voor mensen die opeens te maken krijgen met onevenredig hogere lasten en daardoor te weinig leefgeld overhouden als voor mensen die te maken hebben met langdurige armoede, willen we maatwerk toepassen. Daarbij is de norm van het Nibud voor leefgeld onze leidraad. De financiële hulp wordt gecombineerd met ondersteuning om de geldzaken weer op orde te krijgen.

Deze werkwijze sluit aan bij signalen uit de samenleving om niet alleen uit te gaan van vaste normen, maar in bepaalde situaties specifiek te kijken of mensen voldoende leefgeld over houden. Deze werkwijze

wordt al door de voedselbank en de stichting leefgeld toegepast. Ook Steunpunt Vluchtelingenwerk heeft hier aandacht voor gevraagd. We willen daarom als gemeente de bestaande normen voornamelijk intact laten en een pilot starten voor het toepassen van maatwerk. Het college werkt de kaders en randvoorwaarden waaronder de pilot uitgevoerd gaat worden uit. Dit om te komen tot uitvoerbare en beheersbare acties om maatwerk toe te passen.

Het is belangrijk mensen perspectief te bieden op de langere termijn. Daarom zal één van de randvoorwaarden van de pilot zijn dat een inwoner naast financiële ondersteuning, ook ondersteuning krijgt om de financiële problemen op te lossen. Het is uiteindelijk de bedoeling dat mensen in staat zijn of gesteld worden financieel zelfstandig te functioneren (of zo zelfstandig mogelijk).

3.3.6 We stimuleren energiebesparende maatregelen

De gemeente heeft een ruim assortiment van maatregelen waarvan inwoners gebruik kunnen maken om energie te besparen en daarmee ook hun lasten te verlagen (en hun geldzorgen te verlichten). De besparende maatregelen richten zich ook op huizenbezitters met een beperkter inkomen (verzamelinkomen tot € 45.000,-).

Inwoners met huurhuizen kunnen gebruik maken van de energiecoach om eenvoudige maatregelen door te voeren die hun energieverbruik verlagen en daarmee ook de kosten zullen verlagen. Ze krijgen een energiebox en waardebon om de eerste maatregelen te kunnen nemen.

De meeste huurwoningen in Waalre hebben een gemiddeld energielabel. De gemeente bespreekt met de woningbouwcorporaties welke energiebesparende maatregelen zij verder kunnen treffen.

3.4 Het verzachten van geldzorgen en financiële problemen

Ondanks de inzet op het voorkomen en bestrijden van armoede zullen er altijd mensen zijn die met geldzorgen leven. Verzachten van de situatie is belangrijk bij inwoners waarbij oplossen van de situatie vanwege leeftijd of beperking niet kan. Dit kan ook eenzaamheid voorkomen. Verzachten kan ook plaatsvinden naast het werken aan de verbetering van de situatie.

Beleidsuitgangspunt

Voor alle inwoners geldt het motto 'Iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar vermogen'. Maar inwoners met te weinig geld hebben ondersteuning nodig om deel te nemen aan activiteiten die voor anderen normaal zijn. Dit geldt in het bijzonder voor gezinnen met kinderen.

Inwoners moeten zelf of met hulp in staat om voorzieningen aan te vragen waar ze recht op hebben. De toegang tot informatie en hulp is hetzelfde geregeld als bij het bestrijden van financiële problemen.

Beleidsdoel

Inwoners kunnen, net als ieder ander, deelnemen aan activiteiten in de maatschappij en kunnen ontspannen.

In het overzicht hieronder staan de organisaties vermeld die zich bezig houden met het verzachten van financiële problemen. In het overzicht staat ook op welk doel (of welke doelen) een verbeteractie zich richt. De dienstverlening kan zich ook richten op meerdere doelen bij het bestrijden van financiële problemen. Voor de verbeteracties kan gelden dat een verbeteracties zich richt op combinaties van het voorkomen, bestrijden en verzachten. Onder het overzicht lichten we de verbeteracties toe.

Voorzieningen en dienstverlening verzachten de situatie van inwoners met financiële problemen.

Organisatie	Dienstverlening	Doel	Verbeteractie
Gemeente	De Meedoenbijdrage (norm 115%). Deze bijdrage is in te zetten voor bijvoorbeeld een lidmaatschap van een (sport)vereniging of een bezoek aan een pretpark, een bezoek aan een museum, een abonnement op een dagblad of deelname aan een bingo. En om de ouderbijdrage, schoolspullen of een computer te betalen.	Meedoen en ontspanning	<p>Informatie voorzieningen (3.3.1 en 3.3.2).</p> <p>Duidelijke en laagdrempelige toegang. (3.3.3).</p> <p>Snelle toets op voorzieningen (3.4.1)</p>
Gemeente	Cultuurbijdrage kinderen (norm 120%). De bijdrage is bedoeld voor kinderen na 0 tot en met 17 jaar voor: muziekles, toneel, dans, tekenen en schilderen. Of activiteiten op het gebied van kunst en cultuur.	Meedoen en ontspanning	<p>Voldoende tijd voor de inwoner (3.3.8).</p> <p>Stem beleid en uitvoering op elkaar af (3.1.2).</p>
Gemeente	Sportbijdrage kinderen (norm 120%). De bijdrage is bedoeld voor kinderen na 0 tot en met 17 jaar voor contributie van sportverenigingen en voor sportkleding of -materiaal.	Meedoen en ontspanning	Kijk naar het gebruik van harde grenzen (3.3.6).
Gemeente	Specifieke acties als fashion cheques en speelcadeau/speelgoedbank (norm 115%).	Meedoen en ontspanning	
Stichting Leergeld	Ondersteuning als andere instanties niet ondersteunen omdat het inkomen net te hoog is. Bijdrage voor schoolgaande kinderen van 4 tot 18 jaar op het gebied van onderwijs, sport, cultuur of welzijn (norm 130%, tijdelijk 150%).	Meedoen en ontspanning	

Stichting Diaconaal Noodfonds Waalre	Vangnet als andere instanties niet ondersteunen.	Noodhulp	
--------------------------------------	--	----------	--

Toelichting verbeteractie

Verbeteractie aandacht en samenwerking bij eerste melding

Beleidsdoel

Het doel is dat inwoners de gelegenheid krijgen om hun verhaal te vertellen en hun verhaal niet meer dan nodig is hoeven te herhalen bij elke maatschappelijke organisatie.

Verbeteracties

3.4.1 We voeren een snelle toets uit bij het CMD op voorzieningen bij eerste melding.

Toelichting

Het is voor een inwoner heel confronterend om bij elke organisatie steeds weer het hele verhaal te moeten vertellen. Het lijkt haalbaar te zijn om snel in te schatten voor welke regelingen iemand in aanmerking kan komen en daar actief mee om te gaan. Op de tweede gespreksavond werd het idee besproken om bij het eerste gesprek een snelle toets te doen en deze met de inwoner te bespreken. In deze toets kunnen we op basis van de voorwaarden die andere organisaties stellen een inwoner aangeven waarvoor hij/zijn in aanmerking kan komen. Als de netwerkorganisaties onderling afspreken dat ze elkaars toets op de criteria accepteren, hoeft de inwoner minder vaak het verhaal te doen.

3.4.2 We nemen voldoende tijd voor het verhaal van de inwoner bij intake en klantregie.

Toelichting

Het is belangrijk dat de inwoner een sfeer van vertrouwen ervaart en niet geen sfeer van wantrouwen. Een inwoner gaf aan dat het belangrijk is dat je in het eerste contact uitgebreid de gelegenheid krijgt om je eigen verhaal te vertellen, dat er regelmatig contact is en gevraagd wordt hoe het gaat (onderdeel van klantregie).

4. Wat is er nodig om de situatie van de inwoners te verbeteren op het gebied van geldzorgen en financiële problemen?

We hebben in hoofdstuk 3 de beleidsuitgangspunten en beleidsdoelen beschreven voor de samenwerking tussen de netwerkpartners, het voorkomen, bestrijden en verzachten van financiële problemen bij inwoners. Ook hebben we in hoofdstuk 3 verbeteracties beschreven die de situatie van de inwoners met geldzorgen en financiële problemen verbeteren.

In dit hoofdstuk geven we aan wat er nodig is om de verbeteracties uit te voeren.

We hebben een aantal verbeterpunten geformuleerd en aangegeven dat we willen starten meteen pilot Maatwerk. Er moet ruimte zijn om te leren wat het beste werkt voor onze inwoners. En dat geldt zeker voor de acties richting de inwoners waarmee we lastiger contact kunnen leggen. Het uitvoeren van onze verbeteracties zal leiden tot een beter inzicht in de situatie in Waalre.

We kijken samen met onze netwerkpartners hoe we de verbeteracties vorm kunnen geven zodat deze het meeste effect hebben voor onze inwoners.

We doen dat aan de hand van de prioriteitsvolgorde van:

1. Het voorkomen van geldzorgen.
2. Het bestrijden van geldzorgen.
3. Het verzachten van geldzorgen.

We bekijken voor een verbeteractie met welke ambitie we die kunnen uitvoeren en wanneer het haalbaar is een verbeteractiviteit uit te voeren. We nemen elk jaar een aantal effectieve en haalbare verbeteractiviteiten op in het Uitvoeringsprogramma Geldzorgen. Elk jaar rapporteren we aan de gemeenteraad over de resultaten van het uitvoeringsprogramma. Aan de hand van de evaluatie van de ervaringen van de netwerkpartners stellen we het Uitvoeringsprogramma Geldzorgen jaarlijks bij.

4.1 Verbeteracties binnen de bestaande mogelijkheden

Een aantal verbeteracties verwachten we uit te kunnen voeren binnen de bestaande mogelijkheden van de gemeente en netwerkpartners. Deze acties toetsen we op haalbaarheid en nemen deze daarna definitief op in het Uitvoeringsprogramma Geldzorgen voor 2023/2024. Het gaat om de volgende verbeteracties (zie overzicht).

Onderwerp	Verbeteractie:
<i>Organisatie werkveld (3.1.)</i>	3.1.1 In de relatiegesprekken van gemeente met netwerkpartners is er voldoende aandacht voor het in stand houden van noodzakelijke acties in het werkveld.
	3.1.3 Periodiek informeren van organisaties uit het werkveld over

	ontwikkelingen.
<i>Voorkomen van geldzorgen en financiële problemen (3.2)</i>	3.2.1 We onderzoeken of we informatie binnen de netwerkorganisaties over "levensgebeurtenissen" mogen gebruiken.
	3.2.2 We spreken met netwerkorganisaties af hoe we samen bepaalde groepen in de samenleving het beste kunnen bereiken om financiële problemen bespreekbaar te maken.
	3.2.3 Inwoners die zich melden met geldzorgen ondersteunen we zo actief mogelijk in het netwerk.
	3.2.5 We geven meer bekendheid aan organisaties die inwoners ondersteunen bij het beter omgaan met geld.
	3.2.6 We onderzoeken de mogelijkheden om de voorlichting in het onderwijs uit te breiden over verstandig omgaan met geld.
	3.2.7 We geven voorlichting over energiebesparende maatregelen.
<i>Bestrijden van geldzorgen en Financiële problemen (3.3)</i>	3.3.1 We zorgen voor goed beschikbare informatie over voorzieningen voor inwoners, vrijwilligers en professionals.
	3.3.3 We onderzoeken hoe inwoners mee kunnen en willen praten over het ontwikkelen en uitvoeren van beleid.
	3.3.4 We zorgen ervoor dat duidelijk is waar mensen terecht kunnen voor ondersteuning.
	3.3.6 We stimuleren energiebesparende maatregelen.
<i>Het verzachten van geldzorgen en financiële problemen (3.4)</i>	3.4.1 We voeren een snelle toets uit bij het CMD op voorzieningen bij eerste melding.

4.2. Verbeteracties die mogelijk extra inzet vragen

Voor een aantal verbeteracties geldt dat er extra activiteiten uitgevoerd moeten worden ten opzichte van de huidige situatie. Het is daarom extra belangrijk dat we onderzoeken hoe en met welke ambitie de uitvoering van deze activiteiten haalbaar is. De volgende verbeteracties gaan we pas opnemen in het Uitvoeringsprogramma Geldzorgen als blijkt dat we voldoende mogelijkheden hebben de verbeteracties uit te voeren. Het gaat om de volgende verbeteracties (zie overzicht).

Onderwerp	Verbeteractie:
<i>Organisatie werkveld (3.1.)</i>	3.1.2 Formaliseren van netwerk en regie netwerkoverleg.
<i>Voorkomen van geldzorgen en</i>	3.2.4 We stellen een informatiecampagne op over het gebruikelijker maken van vragen van hulp bij geldzorgen.

<i>financiële problemen (3.2)</i>	
<i>Bestrijden van geldzorgen en Financiële problemen (3.3)</i>	3.3.2 We stellen met netwerkpartners een plan op voor het verbeteren van de communicatie met inwoners.
	3.3.5 We voeren de pilot maatwerk in 2024 uit die erop gericht is dat inwoners voldoende leefgeld hebben.
<i>Het verzachten van geldzorgen en financiële problemen (3.4)</i>	3.4.2 Voldoende tijd hebben voor het verhaal bij intake en klantregie.

4.3. Maatwerk in dialoog met onze inwoners

Belangrijke uitgangspunten voor het geldzorgenbeleid zijn het benaderen van inwoners vanuit gelijkwaardigheid en het leveren van maatwerk vanuit de behoefte van de inwoner.

Het gaat erom inwoners vertrouwen en eigenaarschap te geven en om met hen samen te werken.

Dit betekent dat we aandacht geven aan goede bejegening, om inwoners te bereiken en in contact met inwoners. Het vraagt ook om omgekeerd denken. Het gaat om breed kijken, samen met de inwoner, naar wat nodig is en dan kijken of het past binnen de grondwaarden van de diverse wetten. Daarbij nemen we de mogelijke effecten van een besluit op de leefwereld van de inwoner mee. We kijken ook naar oorzaken en gevolgen van geldzorgen en financiële problemen.

Het is een leerproces voor de gemeente, waarbij we vanaf het begin ervaringsdeskundigheid steeds actief moeten betrekken. Via de dialoog bij klantencontact, zoals bij de pilot maatwerk 2024, krijgen we ook steeds meer inzicht over wat er speelt rond armoede in Waalre.

Bronnenlijst.

1. Wat is armoede? | Armoede in kaart: 2019 - SCP
2. Het Nibud (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting)
3. watwerkt schuldenarmoede 2020 (movisie.nl)
4. Gemeente Waalre in cijfers en grafieken (update 2022!) | AlleCijfers.nl
5. Informatie van contactpersoon Inforing (in RIS) over juni tot en met augustus 2022.
6. Ondernemen - Gemeente Veldhoven
7. Boek Scharste van Mullainathan en Shafir-2013.

Bijlage 1: Cijfers Waalre.

<i>Aantal mensen in Waalre (monitor Sociaal Domein)</i>	<i>Eind 2022</i>
Uitkering inkomensverzekering - PW	153
Uitkering inkomensverzekering - IOAW	14
Ondernemers - Uitkering voor zelfstandig ondernemers (Bbz)	3
Ondernemers - Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)	78
Ondernemers - IOAZ	1
Aantal schuldregelingen (saneringskrediet, schuldbemiddeling)	9
Klanten Voedselbank (49 gezinnen, 152 mensen)	49
Klanten Stichting Leergeld (70 gezinnen, 150 kinderen)	70
Klanten Diaconaal Noodfonds (klanten per per jaar)	15 - 25

Bijlage 2: Uitvoeringsprogramma Geldzorgen 2023/2024

Toelichting

Het uitvoeringsprogramma is nu nog een opsomming van alle verbeteracties. WE hebben dat gedaan voor het overzicht. Zoals in hoofdstuk 4 is aangegeven moeten de verbeteracties nog uitgewerkt worden op haalbaarheid en fasering voordat ze in het uitvoeringsprogramma worden opgenomen. Het college stelt het definitieve Uitvoeringsprogramma Geldzorgen 2023-2024 vast.

UITVOERINGSPROGRAMMA GELDZORGEN 2023/2024		
Onderwerp	Verbeteractie:	Actie door en met:
<i>Organisatie werkveld (3.1.)</i>	3.1.1 In de relatiegesprekken van gemeente met netwerkpartners is er voldoende aandacht voor het in stand houden van noodzakelijke acties in het werkveld.	Wethouder, beleidsadviseurs, netwerkpartners.
	3.1.2 Formaliseren van netwerk en regie netwerkoverleg.	Wethouder, beleidsadviseur, netwerkpartners. Onafhankelijk voorzitter kan netwerk faciliteren.
	3.1.3 Periodiek informeren van organisaties in het werkveld over ontwikkelingen.	Wethouder, beleidsadviseur, netwerkpartners. Onafhankelijk voorzitter kan netwerk faciliteren.
<i>Voorkomen van geldzorgen en financiële problemen (3.2)</i>	3.2.1 We onderzoeken of we informatie binnen de netwerkorganisaties over "levensgebeurtenissen" mogen gebruiken.	Beleidsmedewerker(s) Samenleving, kwaliteitsmedewerker CMD, privacyfunctionaris.
	3.2.2 We spreken met netwerkorganisaties af hoe we samen bepaalde groepen in de samenleving het beste kunnen bereiken om financiële problemen bespreekbaar te maken.	Beleidsmedewerker(s) Samenleving, beleidsmedewerker Energie, Communicatieadviseur(s), Teammanager CMD in Leden Netwerkoverleg.
	3.2.3 Inwoners die zich melden met geldzorgen ondersteunen we zo actief mogelijk in het netwerk.	Medewerkers van CMD, in overleg met netwerkpartners.
	3.2.4 We stellen een informatiecampagne op over het gebruikelijker maken van vragen van hulp bij geldzorgen.	Communicatieadviseur, beleidsadviseur, in overleg met netwerkpartners.

	3.2.5 We geven meer bekendheid aan organisaties die inwoners ondersteunen bij het beter omgaan met geld.	Communicatieadviseur, beleidsmedewerker(s), in overleg met netwerkpartners.
	3.2.6 We onderzoeken de mogelijkheden om de voorlichting in het onderwijs uit te breiden over verstandig omgaan met geld.	Beleidsmedewerker(s) Samenleving, in overleg met onderwijspartners.
	3.2.7 We geven voorlichting over energiebesparende maatregelen.	Communicatieadviseur, Beleidsmedewerker Energie, Energiecoaches.
<i>Bestrijden van geldzorgen en Financiële problemen (3.3)</i>	3.3.1 We zorgen voor goed beschikbare informatie over voorzieningen voor inwoners, vrijwilligers en professionals.	Communicatieadviseur(s), beleidsmedewerker Energie en Samenleving, in overleg met netwerkpartners.
	3.3.2 We stellen met netwerkpartners een plan op voor het verbeteren van de communicatie met inwoners.	Communicatieadviseur(s), beleidsmedewerker Energie en Samenleving, in overleg met netwerkpartners.
	3.3.3 We onderzoeken hoe inwoners mee kunnen en willen praten over het ontwikkelen en uitvoeren van beleid.	Communicatieadviseur, beleidsadviseur, netwerkpartners.
	3.3.4 We zorgen ervoor dat duidelijk is waar mensen terecht kunnen voor ondersteuning.	Communicatieadviseur, beleidsadviseur, netwerkpartners.
	3.3.5 We voeren de pilot maatwerk in 2024 uit die erop gericht is dat inwoners voldoende leefgeld hebben.	Beleidsadviseurs, coördinator en medewerkers CMD, juridisch adviseur, financieel adviseur. Beleid en uitvoering Veldhoven.
	3.3.6 We stimuleren energiebesparende maatregelen.	Beleidsmedewerker Energie.
<i>Het verzachten van geldzorgen en financiële problemen (3.4)</i>	3.4.1 We voeren een snelle toets uit bij het CMD op voorzieningen bij eerste melding.	Medewerkers CMD, in overleg met netwerkpartners.
	3.4.2 Voldoende tijd hebben voor het verhaal bij intake / klantregie.	Medewerkers CMD, in overleg met netwerkpartners.

Bijlage 3

Gespreksavonden armoedebeleid 23-11-2022 en 18-1-2023

De informatie van de sheets en de sfeer op de gespreksavond geeft het volgende beeld.

- A. We weten wel wat groepen waar het risico op armoede groter is, maar we weten niet precies weten wie in Waalre in armoede leeft. We zijn dus voor nu afhankelijk van cijfers die we lokaal hebben (vroegsignalering, bijstandsgerechtigden, aanvragers bijzondere bijstand en meedoen-regeling, collectieve ziektekostenverzekering, kwijtschelding belastingen en klanten van netwerkpartners) en landelijke cijfers.
- B. De informatie over armoede is belangrijk, maar niet compleet en niet goed genoeg te vinden. De Sociale kaart helpt. Maar het is ook goed om te zorgen voor informatie in de Schakel en te zorgen voor een folder die beschikbaar is bij gemeente, netwerkpartners, op scholen, bij huisartsen, verenigingsleven etc.
- C. Schaamte is lastig aan te pakken. Er is aangegeven dat de "PR" anders zou moeten. Er is ook sprake van wantrouwen richting overheid. Er zijn wel ideeën die opgepakt zouden kunnen worden.
- D. Er zijn in Waalre veel maatregelen op het gebied van armoedebestrijding. De indruk bestaat dat er niet persé meer maatregelen nodig zijn. Er wel informatie opgehaald over de inhoudelijke maatregelen, maar nog weinig gezegd over welke maatregelen het meest effectief zijn.
- E. We kunnen mensen wel beter helpen door goed signalen op te pakken die we hebben, snelheid van handelen te verhogen en vooral mensen niet los te laten. We zouden ook meer vertrouwen uit kunnen stralen naar de mensen toe. En meer durf kunnen tonen om snel maatwerk te passen en achteraf bekijken hoe zaken administratief geregeld moeten worden.
- F. De samenwerking tussen de netwerkpartners (inclusief gemeente) kan en moet echt beter. Die bereidheid om dat te doen is er in het netwerk. Wel is regievoering nodig vanuit de gemeente.

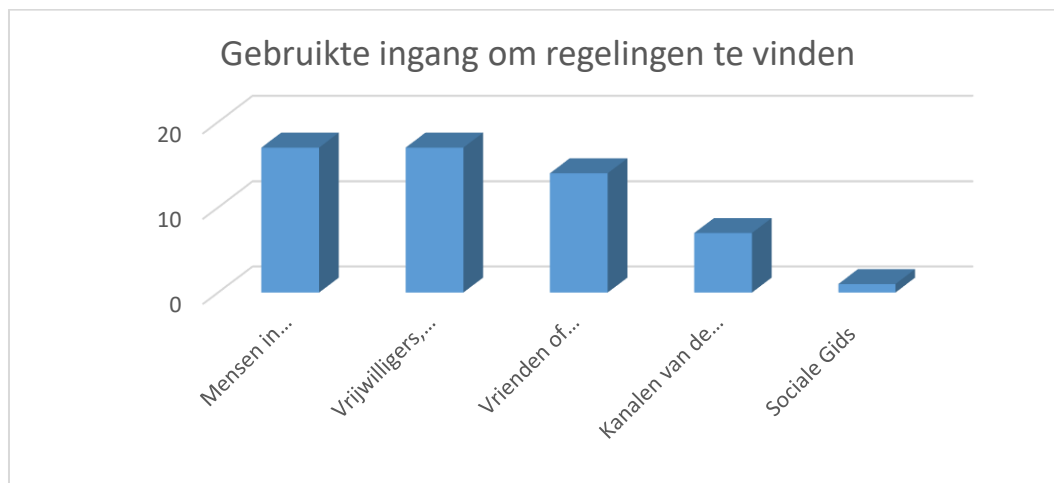
VERSLAG GESPREKSAVOND ARMOEDEBELEID WAALRE

18 Januari 2023

Welke ondersteuning voor armoedebestrijding vindt u het belangrijkste?

Maatregelen	Organisatie	Werkwijze / Houding
Directe levensbehoeften; woning, energie, voedsel, kleding	Direct aanspreekpunt. Desnoods anoniem.	Anonimiteit
Extra aandacht voor kinderen	Plaats waar je naar toe kunt gaan of telefoonnummer	Verhaal kwijt kunnen.
Voedselbank	Laagdrempelig contactpunt, duidelijk bereikbaar, privacy	Dat er echt naar je geluisterd wordt zodat de beste oplossingen gevonden kunnen worden.
Financiële ondersteuning met begeleiding.	Heldere procedures voor laaggeletterden	Informatie, begrip, helpen met toegang tot de organisaties en voorzieningen die in jouw situatie relevant zijn.
Perspectief bieden voor toekomst.	Actieve doorverwijzing door instanties, scholen, artsen die armoede herkennen.	Actief communiceren. Praktijkvoorbeelden anoniem.
Zorg dat iedereen een bestaansminimum heeft zodat er voldoende leefgeld over blijft.	Samenwerking diverse clubs.	Integrale aanpak; boodschappen als opstart.
	Luisterend oor, armoede anoniem.	Concrete hulpverlening op korte termijn. Bij meervoudige problemen één aanspreekpunt die achter de schermen coördineert.

Via welke ingang weet u de regelingen te vinden?



Waarbij helpt de ondersteuning in het dagelijks leven?

Onafhankelijkheid
Eigen regie.

Wat betekent dit voor u?

Geld	Meedoen	Gevoel
	Min kinderen kunnen meedoen met leeftijdsgenoten.	Verademing, schaamte voorbij.
	Minder stress, minder eenzaamheid.	Geeft veel lucht.
		Erkenning, delen, je staat er niet alleen voor.
		Onafhankelijkheidsgevoel.
		Gezien worden als mens.
		Rust.
		Ruimte om onderliggende problemen aan te pakken.
		Vertrouwen in toekomst, geen slaapproblemen meer.

Over welke onderwerpen wilt u geïnformeerd blijven?

Zoeken van mensen onder de radar.
Wonen voor ouderen en hun financiële mogelijkheden.
Inloopruimtes gemeenschapshuis Waalre.

Over welke onderwerpen wilt u meedenken in de toekomst?

Maatregelen	Organisatie	Werkwijze / Houding
Hoe de gemeente meer kan doen voor de sociale minima.	Een aanspreekpunt. Manier van communiceren.	Inwoners meenemen in de oplossingen die de gemeente gaat uitvoeren.
Gezonder leven voor mij en mijn kinderen.	Coördinatie en afstemming van belangrijke organisaties.	
Vroegsignalering samen met het CMD.	Meer gebruik maken als gemeente van vrijwilligersorganisaties.	
Preventie en vroegsignalering.	Inzet ervaringsdeskundigheid bij armoede en sociale uitsluiting.	

Hoe wilt u het liefst geïnformeerd worden?

- 1-op-1 gesprekken,
- brief aan huis
- digitale nieuwsbrief
- informatieavonden.

Hoe wilt u het liefst mee praten?

